

Synpunkter från Knivsta Föreningsråd på förslag till översiktsplan 2035 med utblick mot 2050 för Knivsta kommun (BMK 2017-000234)

Knivsta Föreningsråd har 32 medlemsföreningar inom idrotts- och kultursektorn och följer för deras räkning planerings- och byggnadsfrågor inom Knivsta kommun när det gäller fritid, sport och rekreation.

Allmänna synpunkter på förslaget till översiktsplanen (ÖP) som form för kommunens långsiktiga planering

Föreningsrådet ser positivt på att Knivsta kommun utarbetar en översiktsplan för kommunens utveckling till 2035 med utblick mot 2050 och har samtidigt stor respekt för hur svårt det är att hitta en meningsfull form för detta arbete. Inom de avsnitt av ÖP som ligger närmast till för Föreningsrådet att bevaka (avsnitten 7 – 10) noterar vi att programskrivningarna målar upp en positiv utvecklingsbild som beskriver vad man vill uppnå och i vissa fall vad som ska göras för att nå det som eftersträvas. I de flesta fall är det angelägna frågor som är lätt att samtycka till.

Som planeringsinstrument är det dock en begränsning att tidsättning av åtgärderna saknas. Flertalet ställningstaganden och resonemang är relativt kortsiktiga och har liten bäring på måltidpunkten 2035 och utblicksåret 2050. De begrepp som tillämpas i några fall där satsningar som ligger nära i tid kallas för "prioriterade" och de som kommer senare beskrivs med orden "på sikt" räcker inte för att skapa planeringsmässig tydlighet.

Av de tre scenarier för framtida befolkningsutveckling som presenteras i planen är scenario "låg" och "medel" grundade på realistiska antaganden, medan scenario "hög" är en olycklig konstruktion som helt saknar relevans och leder till utvecklingstal som är oanvändbara i det fortsatta planarbetet.

Föreningsrådet önskar att ÖP i högre utsträckning utvecklar/presenterar:

- Konsekvensresonemang avseende gjorda ställningstaganden som väger in tidsperspektivet och olika scenarier för befolkningsutveckling.
- Vägledningar till stöd för kommunens fortsatta planerings- och utvecklingsarbete – t ex i form av tydligt medskick om vad som ska beaktas och värderas till nästa version av ÖP samt till fortsatt arbete med fördjupad ÖP och detaljplaner. Föreningsrådet önskar också en hänvisning till kommande arbete med Kultur- och fritidspolitiskt program som har en viktig koppling till riktlinjerna i avsnitten 8 och 9.
- Högre detaljeringsgrad i de rödmarkerade områdena på planförslagets karta (sid 7) samt komplettering och ökad tydlighet genom flera kartor i stil med ÖP 2006.

Avsnitt 7. Utveckling av infrastrukturen

Föreningsrådet delar de allmänna ställningstaganden som presenteras i ÖPs avsnitt angående utveckling av infrastrukturen inkluderande den Trafikstrategi för Knivsta kommun för åren 2014 - 2025 som antogs år 2014.

Gång- och cykeltrafik

Det är mycket välkommet att kommunen, tillsammans med berörda parter, avser att bygga cykelvägar för sträckorna Knivsta tätort - Vassunda, Knivsta tätort - Nor, Knivsta tätort - Lagga, Knivsta tätort – Östuna- Husby Långhundra, Märsta- Knivsta tätort-Alsike- Uppsala.

Föreningsrådet vill trycka på att det är ett arbete som bör påskyndas då vissa av dessa sträckor idag är trafikfarliga samt att dessa cykelvägar sannolikt kraftigt kommer att öka användningen av cykel som transportmedel.

I översiktsplanen redovisas översiktligt dragningen av cykelvägar i tätorten. Vi anser att plankartan behöver förtydligas så att det lättare går att se var de nya cykelvägarna planeras. Ett sammanhållet trafiksäkert cykelvägnät är en förutsättning för att nå målen om ökad cykeltrafik och därigenom minskad biltrafik, med de miljö-, hälso-, och säkerhetsvinster som det kan ge.

Busstrafik

Busslinjenätet bör ha hållplatser invid stora kultur-, sport- och fritidsanläggningar som t ex Centrum för Idrott och Kultur.

Biltrafik

ÖP anger att bortstyrning av tung trafik från Knivsta tätort är ett viktigt mål för kommunen för att möjliggöra en omvandling av Gredelbyleden till stadsgata. Föreningsrådet delar denna strävan.

En förändring i denna riktning är en angelägen fråga för alla Knivstabor, inte minst våra ungdomar, för att skapa förutsättningar för säkra förflyttningar till skola och fritidsaktiviteter.

Föreningsrådet är inte övertygade om att det enkelt går att styra om den tunga genomfartstrafiken till vägval som innebär att man inte kör genom Knivsta. Konsekvenser och rimlighet i detta bör analyseras i en Trafikplan. Oavsett om genomfartstrafiken kan ledas bort från Gredelbyleden eller ej, så genererar verksamhet i Knivsta stora mängder tung trafik längs Gredebyleden, inte minst genom alla bygg- och anläggningsarbeten som förväntas fortgå under många år.

Vidare förväntas personbilstrafiken öka när befolkningen ökar på västra sidan om järnvägen. Vi anser att innan man omvandlar Gredelbyleden till stadsgata och bygger bostäder längs leden så bör man ha en realistisk lösning på de trafik-, trängsel- och hälsoproblem som detta medför. På samma sätt behöver planering av gång- och cykeltrafik i närheten av Gredelbyleden bygga på en realistisk prognos över framtida utveckling av motortrafiken. Det är en förutsättning för trafiksäker och i övrigt attraktiv gång och cykeltrafik.

Trafikproblemen längs Gredelbyleden gör att ÖPs resonemang om att en ny bilpassage som kopplar ihop Nydal och den södra trafikplatsen på E4 kommer att kunna byggas ”på sikt” först i samband med att verksamhetsområdet runt Södra Nor utvecklas bör omprövas och tidigareläggas.

Föreningsrådet synpunkter på förslaget till ÖP avseende Utveckling av infrastrukturen:

- Arbetet med de cykelvägar som avses byggas enligt ÖP-förslaget bör påskyndas.
- Cykelvägar ska dras den genaste vägen, helt enligt prioriteringsordningen av trafikslagen.
- Busslinjenätet ska anpassas förutom efter trafiknoder även efter anläggningar såsom CIK.
- Omdirigering av tung genomfartstrafik bör analyseras i en trafikplan.
- En ny bilpassage från Nydal till den södra trafikplatsen på E4 bör om möjligt tidigareläggas.

Avsnitt 8 Lokalförsörjning

Lokaler för kultur, idrott och friluftsliv behandlas i första hand i avsnitt 9 i Översiktsplanen. Men eftersom föreningslivets lokalförsörjning i hög grad är beroende av samutnyttjande av lokaler inom skolor och bibliotek måste det framgå av ställningstagandena i avsnitt 8. Föreningsrådet önskar därför att ställningstagande två på sidan 42 förtydligas med att samutnyttjande av skolans lokaler kan ske mellan verksamheter både inom kommunen och tillsammans med civilsamhället och föreningsliv i övrigt. Att detta tydligt framgår av Översiktsplanen är viktigt för att främja samarbetet mellan skola och kultur/fritid vid planering av lokaler.

Föreningsrådet synpunkter på förslaget till ÖP avseende Lokalförsörjning:

- Främja samarbete skola-kultur/fritid vid planeringen av lokaler.

Avsnitt 9. Utveckling av kultur, idrott och turism

ÖP ger en bra beskrivning av hur utvecklingen av kultur, idrott och turism ska ske i ett växande Knivsta på en generell nivå, men saknar helt vilka konsekvenser det medför längre fram under planperioden beträffande behovet av nya anläggningar relaterat till den växande befolkningen. För att skapa tydlighet behövs en guide för styrning av de nytillskott som krävs.

Kommunen har idag inget Kultur- och fritidspolitiskt program och det finns ingen guide (vedertagen norm) för investeringsbehov i förhållande till invånarantal varken när det gäller spontanidrott, utbud nära hemmet eller föreningslivets och idrottsutövarnas växande behov av anläggningar. Om målet är att utbudet ska *förbättras i förhållande till antalet invånare* så behövs en vägledning i vad detta innebär i antal fotbollsplaner, inomhus bollhallar, spontanidrottsplatser, samt andra sportfält/aktivitetsmöjligheter i fler lägen än de som nämns i planen.

ÖP lutar sig mot CIK som täckande av behoven. När behöver Knivsta dubbla simhallar för att kommunens skolelever ska bibehålla en nivå av simundervisning som läroplanen förespråkar? En växande och så småningom större kommun (än idag) har behov av fler anläggningar än den ännu inte färdiga CIK och ett sportfält på t ex Kölängen.

Det behövs en målsättning i t ex kvadratmeter per nybyggnation av bostäder (BTA), ett tal som läggs in i varje detaljplan om de generella ställningstagandena ska kunna uppfyllas.

ÖP bör i samband med turism beakta sambandet mellan besök och föreningslivets aktiviteter, såsom ungdomsidrottens lägerverksamhet och turneringar. Med en utveckling av idrottsanläggningar i samverkan med föreningslivet kan större turneringar och cuper utvecklas. I flera städer är liknande arrangemang de absolut största turishändelserna under året. Gothia cup, Världsongdomsspelen, Herräng lindyhopläger är tre exempel i världsklass.

Då översiktsplanen sträcker sig till en utveckling av Knivsta till en större ort så behövs tilltänkta ytor motsvarande Kölängen och anläggningar för både utomhus- och inomhusidrott på flera angivna platser/områden.

Föreningsrådet synpunkter på förslaget till ÖP avseende Utveckling kultur, idrott och turism:

- Hänvisa till att ett kultur- och fritidspolitiskt program ska tas fram som en fördjupad vägledning till ÖP.
- Ange en norm/vägledning för anläggningsbehov i förhållande till befolkningsutveckling när det gäller utbud nära hemmet eller föreningslivets och idrottsutövarnas växande behov av anläggningar.
- ÖP bör i samband med turism beakta sambandet mellan antalet besök på orten och föreningslivets aktiviteter och deras möjligheter att utvecklas.
- ÖP behöver ta höjd för tilltänkta ytor för anläggningar för både utomhus- och inomhusidrott på flera områden i kommunen.

Avsnitt 10. Utveckling av grön- och vattenområden

Allmänt

Föreningsrådet vill med eftertryck hålla med om att *Knivstas själ ligger i småskaligheten och att naturen ses som resurs snarare än ett hinder* (ÖP sid 20).

Föreningsrådet anser att tillgång till grön- och vattenområden av olika storlek och karaktär är mycket viktig för föreningslivet - och naturligtvis för medborgarna i allmänhet. Värdet av närhet till naturmiljöer är viktigt att ta vara på. Knivsta kommun är på många sätt gynnat av tillgång till närbelägna naturområden. Valloxen med omgivande marker är ett gott exempel på ett kombinerat vatten- och grönområde av stor betydelse. Större områden ger naturligtvis möjligheter till ett varierat friluftsliv men även små grönområden kan få betydelse för t.ex. odling.

Med styrkan i dagens naturnära Knivsta bör en framtida exploatering säkerställa bostadsnära natur. Föreningsrådet vill se ett ökat ansvar hos kommunen och genom en hållbar detaljplanering även hos exploatörer.

Större grön- och vattenområden

Föreningsrådet tycker det är positivt att kommunen pekar ut sex grönområden som är särskilt viktiga att ta hänsyn till i den framtida planeringen. Föreningsrådet konstaterar att det dock i stort sett saknas eller bara görs summariska överväganden om grönområden utanför tätortsområdet. Föreningsrådet anser att ÖP bör kompletteras på denna punkt särskilt vad gäller Valloxen med omgivningarna som har stor betydelse för friluftslivet i Knivsta.

För vissa av grönområdena anges samband och markeras fysiska förbindelser. Föreningsrådet anser att det är ett viktigt betraktelsesätt och anser att förbindelser och samband mellan samtliga områden bör anges i planen. Isolerade områden riskerar att få ett mer begränsat värde för grönstrukturen inte minst vad avser biologisk mångfald.

Parkplan

Vilka mindre grönområden/parker som ska finnas inom de mer exploaterade områdena i tätorterna framgår enligt Föreningsrådet inte av ÖP. I kartbilden finns inga markeringar av grönområden inom de röd- och rosamarkerade ytorna.

Knivsta tätortsområde har enligt föreningsrådet ett underskott på parkbetonade områden för fria aktiviteter mm. I ÖP anges att *"flera av [de 6 ovan angivna] områdena på sikt omvandlas till parker, kompletteras med parkinfrastruktur..."*. Föreningsrådet anser att det är lovt att tillskapa fler parker/parkbetonade områden, men att strävan bör vara att behålla den naturliga karaktären av områdena i största utsträckning. Medlemmar i Föreningsrådet har föreslagit att en samlad parkplan utvecklas för tätortsområdet för att mer i detalj utreda lämplig lokalisering, storlek och utformning på tätortsnära gröna områden/parker. Föreningsrådet anser att detta är ett angeläget förslag som bör omsättas i det fortsatta arbetet med ÖP.

Knivstaån

Av viktiga närområden vill Föreningsrådet särskilt peka på det kombinerade vatten- och grönområde som Knivstaån med omgivande marker utgör. Från att ha varit i det närmaste okänt och outnyttjat kan det utvecklas till ett av kommunens viktigaste närreklamationsområden för natur- och även kulturupplevelser. Starka exploateringsintressen finns dock som kommunen inte kan bestämma över (järnvägsspår). Enligt Föreningsrådet är det därför viktigt att kommunen i sin egen fysiska planering tydligt visar viljan att utveckla och långsiktigt bevara årummet som en levande miljö.

Bostadsnära odling

Föreningsrådet anser att en viktig del i utformningen av den offentliga miljön är vad som skapas av intresserade medborgare. Möjlighet till odling - och då nära det egna boendet – efterfrågas enligt Föreningsrådet i ökande omfattning. Intresset kan förväntas växa genom att en stor del av kommunens nya medborgare inte äger eller har tillgång till egen mark. Föreningsrådet anser att ÖP bör kompletteras vad gäller nyttjande av grönområden för sådan verksamhet.

Föreningsrådet synpunkter på förslaget till ÖP avseende Utveckling av grö- och vattenområden:

- Formulera ett ställningstagande för bostadsnära natur genom krav på ansvarsfull detaljplanering.
- Förbindelser och samband mellan samtliga grönområden bör anges i planen.
- Markera vilka mindre grönområden/parker som ska finnas inom de mer exploaterade områdena i tätorterna, inom de röd- och rosamarkerade ytorna.
- Ta fram en parkplan i det fortsatta arbetet med ÖP.
- Visa vilja att utveckla och långsiktigt bevara årummet som en levande miljö.
- Komplettera ÖP vad gäller nyttjande av grönområden för bostadsnära odling.
- Komplettera med överväganden för grönområden utanför tätortsområdet, särskilt vad gäller omgivningarna som har stor betydelse för friluftslivet.

Knivsta den 3 juni 2017

Styrelsen för Knivsta Föreningsråd

Kontakt:

Torgny Nilsson

Ordförande KFR

E-post: torgny.nilson@gmail.com

Telefon: 072-554 44 57